

Ishonch

2019 йил 26 октябрь • шанба • № 131 (4260)

Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси нашри • Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган • www.ishonch.uz • e-mail: xatlar@ishonch-doverie.uz

БАНКЛАРНИНГ ИНВЕСТИЦИВ ИЙ ФАОЛЛИГИНИ ОШИРИШ БЎЙИЧА ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 25 октябрь куни банк тизимини ислоҳ қилиш ва банкларнинг инвестицивий фаолигини ошириш борасидаги устувор вазифаларга бағишланган йиғилиш ўтказди.

Тадбиркорликни ривожлантириш ва ишлаб чиқаришни молиявий қўллаб-қувватлашда банклар муҳим ўрин тутди. Шу боис ушбу молиявий институтларнинг барқарорлиги ва ҳаётдаги ролини оширишга катта эътибор қаратилмоқда.

Кейинги йилларда давлат бюджетидан тижорат банкларига дастурларни молиялаштириш учун 8,4 триллион сўм, айланма маблағлар учун 400 миллион доллар, устав капиталини ошириш учун 1,7 миллиард доллар маблағ ажратилди. Умуман олганда, сўнгги икки йил ичида банклар капитализациясини ошириш учун 3,3 миллиард доллар давлат маблағи берилди.

Йиғилишда бу маблағлардан самарали фойдаланилаётгани, истиқболли лойиҳаларни амалга ошириш ҳамда янги иш ўринлари яратишга қўмаклашиш, миқозлар ва банк даромадларини кўпайтириш борасидаги ишлар етарли эмаслиги танқид қилинди.

Мисол учун, хусусий банклар кредит ресурсининг ярмидан кўпини депозитлар ҳисобига шакллантираётган бўлса, давлат банкларида бу кўрсаткич атиги 10 фоиз атрофида. Шунингдек, давлат банклари кредит портфелининг ярмидан кўпи 5 та

йирик давлат корхонаси ҳисобига тўғри келади. Ҳанузгача эскирган дастурий таъминотлардан фойдаланаётгани учун банк хизматлари сифати талаб даражасида эмас.

Тизимда соғлом рақобат муҳитини шакллантириш мақсадида банклар фаолиятида давлат иштироки босқичма-босқич қисқартирилмоқда. Хусусан, давлат дастурлари доирасидаги кредитлар фоизи қайта молиялаш ставкаси билан тенглаштирилди ва 2021 йилдан тўлиқ эркинлаштирилиши белгиланди. Бу банкларни кўпроқ миқоз топиш, ресурсларни мақсадли раёқлаштириш бўйича изланишга, ривожланишга ундайди.

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Оилавий тадбиркорликни ривожлантириш давлат дастурлари доирасида амалга оширилаётган лойиҳаларни кредитлаш тартибини такомиллаштиришнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори қабул қилинди. Унга мувофиқ, банклар трансформациясини тезлаштириш ва сифатли амалга ошириш мақсадида барча давлат банкларидаги акциядорлик вазифаси Молия вазирлигига юклатилди.

2>

Хушxabар

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг 2019 йил 24 октябрдаги мажлисида парламент аъзолари қизғин муҳокама қилган масалалардан бири, шубҳасиз, «Қасаба уюшмалари тўғрисида»ги қонун лойиҳаси бўлди.

ДЕПУТАТЛАР

«КАСАБА УЮШМАЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚОНУННИ ҚАНДАЙ ҚАБУЛ ҚИЛДИ?

Қайд этилганидек, қасаба уюшмалари мамлакатимиздаги энг йирик жамоат ташкилотларидан бири ҳисобланади. 14 та соҳавий қасаба уюшмалари, 32,4 мингдан ортиқ бошланғич ташкилотлар ўз сафида 5,1 миллион нафардан зиёд ишчи-ҳодимларни бирлаштирган. 1992 йил 2 июлда қабул қилинган «Қасаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги қонун давр нуқтаи назаридан ўзининг тарихий вазифасини бажариб бўлган ҳамда замонавий меҳнат муносабатлари тизимида ишчиларнинг ҳуқуқ ва

манфаатларини тўлақонли ҳимоя қилишнинг ҳуқуқий асосларига эга эмас эди.

Шу муносабат билан «Қасаба уюшмалари тўғрисида»ги қонун лойиҳаси ишлаб чиқилиб, парламент Қонунчилик палатасига киритилди.

Лойиҳа қонун ташаббуси ҳуқуқи асосида айнан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари томонидан киритилиши – парламент аъзоларининг ишчи-ҳодимларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш масалаларига бефарқ эмаслигидан ҳам далолатдир.

2>

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР ИДОРАЛАРИ ХОДИМЛАРИ КУНИ МУНОСАБАТИ БИЛАН БИР ГУРУХ ХОДИМЛАРНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимизда жамоат ҳавфсизлигини таъминлаш, тинчлик ва барқарорликни мустақамлаш, ҳуқуқбузарликлар профилактикаси самарадорлигини ошириш, жиноятчиликка қарши курашиш тизимини такомиллаштириш борасидаги кўп йиллик фидокорона меҳнати, хизмат бурчини бажаришда кўрсатган мардлик ва жасорати, шунингдек, ёш авлодни она Ватанга муҳаббат ва садоқат руҳида тарбиялаш ишларига қўшган муносиб ҳиссаси учун қуйидагилар мукофотлансин:

«МЕҲНАТ ШУҲРАТИ» ОРДЕНИ БИЛАН

Каримов Мураджан Кабилович – Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси бошлиғининг маслаҳатчиси

II ДАРАЖАЛИ «ШОН-ШАРАФ» ОРДЕНИ БИЛАН

Биченов Олег Ревазович – Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Транспортда ҳавфсизликни таъминлаш бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари

«ДЎСТЛИК» ОРДЕНИ БИЛАН

Белова Марина Евгеньевна – Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Жазони ижро этиш бош бошқар-

маси бош юрисконсулти Мусаев Баҳадир Еркимбаевич – Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги патруль-пост хизмати батальони командири

«МАРДЛИК» ОРДЕНИ БИЛАН

Қадирбердиев Абдумуталиб Уралович (марҳум) – Сирдарё вилояти Янгийер шаҳар ички ишлар бўлими ходими Раҳманов Шавкат Наврузович – Самарқанд вилояти Ички ишлар бошқармаси бошлиғи

«ЖАСОРАТ» МЕДАЛИ БИЛАН

Пайзабеков Рамиль Раҳимбаевич – Тошкент вилояти Ички ишлар бош бошқармаси патруль-пост хизмати отряди сафдор ходими

Ускембаев Медет Мухтарович – Тошкент вилояти Ички ишлар бош бошқармаси патруль-пост хизмати отряди сафдор ходими

Ҳоджаназаров Сардор Мамашукурович – Сирдарё вилояти Ички ишлар бошқармаси патруль-пост хизмати ва жамоат тартибини сақлаш бошқармаси инженери

«СОДИҚ ХИЗМАТЛАРИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН

Бакиров Эркин Бўронович – Жиззах вилояти Ғаллаорол тумани ички ишлар

бўлими профилактика катта инспектори Гафуров Жаҳангир Абдурахимович – Фарғона вилояти Ички ишлар бошқармаси ходими

Ишмухамедов Сағдулла Нигматжонович – Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Марказий госпитали етакчи нейрохирурги

Муллажанов Абдимажид Файзулаевич – Тошкент шаҳар Олмазор тумани бўйича ички ишлар органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бошқармаси хотин-қизлар масалалари бўйича профилактика катта инспектори

Нажимов Бокибилло Холматжонович – Андижон вилояти Шаҳрихон тумани ички ишлар бўлими бошлиғининг ўринбосари

Эшимова Ўралтош Жумаевна – Сурхондарё вилояти Шеробод тумани ички ишлар бўлими хотин-қизлар масалалари бўйича профилактика катта инспектори

«ШУҲРАТ» МЕДАЛИ БИЛАН

Бобоев Тўлқин Мухторович – Бухоро вилояти Жондор тумани ички ишлар бўлими профилактика катта инспектори

Дусмуродов Шуҳрат Хайдарович – Қашқадарё вилояти Ички ишлар

бошқармаси патруль-пост хизмати батальони бўлинмаси командири

Қудайбергенов Муратбек Жиенбекович – Қорақалпоғистон Республикаси Қораўзақ тумани ички ишлар бўлими профилактика катта инспектори

Латипов Мансурбек Махмудович – Хоразм вилояти Ички ишлар бошқармаси йўл-патруль хизмати инспектори

Мустафақулов Шерзод Шавкатович – Жиззах вилояти Бахмал тумани ички ишлар бўлими терроризм ва экстремизмга қарши курашиш гуруҳи катта тезкор вакили

Сатторов Шеркузи Султонович – Сурхондарё вилояти Ички ишлар бошқармаси жиноят қидирув бошқармаси бошлиғи

Сотиболдиев Насимжон Гулматович – Наманган вилояти Норин тумани ички ишлар бўлими хузуридаги тергов бўлинмаси бошлиғи

Хайдаров Даврон Бахтиярович – Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Кадрлар бош бошқармаси бўлим бошлиғи

Ҳоджабаева Наргиза Исаковна – Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги хузуридаги Тергов департаменти катта терговчиси

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри, 2019 йил 24 октябрь

ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ ШАРАФЛАНДИ

Юртимизда 25 октябрь – Ўзбекистон Республикаси ички ишлар идоралари ходимлари куни нишонланди.

Ўзбекистон жиноятчилик кўрсаткичига кўра дунё бўйича ҳар юз минг аҳоли сонига нисбатан жиноятлар сони энг кам бўлган давлатлар ўнталлигидан ўрин эгаллаган.

Жорий йилнинг ўтган даврида республика ҳудудида содир этилган жиноятлар 25,9 фоиз, шу жумладан, жиноят-қидирув йўналиши бўйича 33,5 фоиз камайишига эришилди. Юртимизда мавжуд маҳалларнинг 4 минг 518 тасида, яъни қарийб 50 фоизда умуман жиноят содир этилмади.

Бу осойишталикни таъминлаш, халқ манфаатларига хизмат қилишнинг ўзининг бурчи деб биладилар ички ишлар идоралари ходимларининг фидокорона меҳнати натижасидир.

Тошкент шаҳрида Ички ишлар идоралари ходимлари куни муносабати билан ташкил этилган тантанали тадбирда бу алоҳида қайд этилди.

Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазири, генерал-лейтенант Пўлат Бобожонов байрам муно-

сабати билан тизим ходимларини, фахрийларини қутлаш билан бирга соҳада амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар ҳақида гапирди.

Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, ички ишлар органлари шундай ишлаши керакки, токи халқ давлатдан рози бўлсин. Айнан шу талаб тизимда амалга оширилган ва давом этиб келаётган ислохотларнинг асоси ва мақсади бўлиб хизмат қилмоқда.

2>

Долзарб мавзу

Ибрагим ХИСАНОВ оғлан сураган.

Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерациясида Тошкент шаҳрида куз-қиш мавсумига тайёргарлик кўриш, кўп қаватли уйлар, ижтимоий соҳа ва бошқа объектларни ўрганиш, аҳолини ташвишга солаётган муаммоларни аниқлаш ва ҳал этиш бўйича Республика ички гуруҳининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Шикоятга ўрин қолмасин

Йиғилишда Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси раиси Қудратилла Рафиқов олиб борди. Унда тармоқ қасаба уюшмалари Республика кенгашлари раислари, раис ўринбосарлари, қасаба уюшмаси фаоллари ҳамда мутасадди ташкилотлар вакиллари иштирок этди.

Маълумки, Шавкат Мирзиёевнинг топшириғига биноан Республика ички гуруҳи томонидан Тошкент

шаҳар туманларида куз-қиш мавсумига тайёргарлик ҳолати ўрганилиб, тегишли вазифалари белгилаб берилган эди. Шу мақсадда йиғилишда мавсум давомида амалга оширилаётган ишлар, шаҳарда иссиқлик билан таъминланиш ҳолатини ўрганиш ва камчиликларни бартараф этиш юзасидан бажарилиши лозим бўлган вазифалар белгилаб олинди.

2>

КУН НАФАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти «Қишлоқ ҳўжалигида сув тежовчи технологияларни жорий этишни рағбатлантириш механизмларини кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорни имзолади.

Нукус шаҳрида БМТ шафелигида «Оролбўйи – экологик инновациялар ва технологиялар зонаси» мавзусида халқаро анжуман бўлиб ўтди.

Халқаро анжуманда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Очилбой Раматов Президентимизнинг конференция иштирокчиларига йўлаган муносабатини ўқиб эшиттирди.

«Оилавий тадбиркорликни ривожлантириш давлат дастурлари доирасида амалга оширилаётган лойиҳаларни кредитлаш тартибини такомиллаштиришнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида»ги Президент қарори қабул қилинди.

«Хуқуқий ахборот» канали

Хукумат қарори билан 2019-2021 йилларда Интернет жаҳон ахборот тармоғида миллий контентни янада ривожлантириш бўйича комплекс дастур тасдиқланди.

«Хуқуқий ахборот» канали

«Тошкент вилояти Охангарон туманида чорва

чиликни ривожлантириш тўғрисидаги Хукумат қарори қабул қилинди.

Президент Шавкат Мирзиёев Олмалик кон-металлургия комбинати ташкил топганининг 70 йиллик санаси муносабати билан табрик йўлади.

Президент матбуот хизмати

Нурафшон шаҳрида «Invest in Tashkent Region» халқаро инвестиция форуми бошланди.

Корея Халқ Демократик Республикасида ўтказилган оғир атлетика бўйича ўсимлар ва ёшлар ўртасида Осиё чемпионатида ҳамюртимиз Кумушхон Файзуллаева 3 йўналишда олтин медални қўлга киритди ва иккита рекорд ўрнатди.

МОҚ матбуот хизмати

Ўзбекистон жамоаси Абу-Даби шаҳрида бўлиб ўтган халқаро молиявий технологиялар соҳасидаги лойиҳаларни тўловчи «Fin Tech Abu Dhabi» танловида ғолиб бўлди.

IT Park матбуот хизмати

Педагогларга имтиёзли «Уқитувчи» ойлик йўл чипталари жорий этилади.

Мудофаа вазирлиги «Кулдуқ» полигонидан илк бор «FD-2000» ракетасини синовдан ўтказди.

Мудофаа вазирлиги матбуот хизмати

БАНКЛАРНИНГ НВЕСТИЦИЯВИЙ ФАОЛЛИГИНИ ОШИРИШ БЎЙИЧА ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

41 Йиғилишда Молия вазирлиги ва Марказий банкка Жаҳон банки билан биргаликда банк секторини узоқ мuddатли ривожлантириш стратегиясини ишлаб чиқишни яқунлаш вазифаси кўйилди.

Давлатимиз раҳбари тижорат банкларининг ҳозирги ҳолатини таҳлил қилиб, долзарб чора-тадбирлар ҳақида тўхталиб ўтди.

Бугунги кунда банкларга қўйилган депозитларнинг 70 фоизи қисқа мuddатли бўлгани ҳолда, кредитларнинг 90 фоизи узоқ мuddатга берилган. Айрим банкларда жорий харажатлар даромадга нисбатан 60-70 фоизни ташкил этади. Шу боис банкларни молиявий соғломлаштириш ва уларнинг барқарорлигини таъминлаш масалалари ҳам муҳокама қилинди.

Банкларнинг миқозга йўналтирилган, аҳолининг кенг қатламига мўлжалланган хизматларини кўпайтириш ҳамда кредитлаш тартибини соддалаштириш бўйича топшириқлар берилди. Онлайн ва мобил алоқа орқали хизмат кўрсатиш, чет элларда кенг тарқалган «скоринг» ва автоматлаштирилган модулли кредит ажратиш тизимини кенгайтириш зарурлиги қайд этилди.

ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ ШАРАФЛАНДИ

41 Халқ манфаатларига хизмат қилиш, чинакам халқчил, халқпарвар бўлиш ички ишлар органлари фаолиятининг бош мезонига айланди.

Ички ишлар органларини аҳолига янада яқинлаштириш, уларга ўз вақтида ва сифатли хизмат кўрсатиш, фуқароларни ташвишга солаётган муаммо ва масалаларни жойида ҳал этиш, жиноятчиликка қарши курашиш ва ҳуқуқбузарликлар профилактикаси барча ҳудудларда тизимли ва манзилли амалга оширилишини таъминлаш мақсадида олисда жойлашган тизими орқали аҳоли гавжум бўлган жойларда вазиятни назорат қилиш тизими яратилди. Ушбу лойиҳалар ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, жиноятларни фожиз қил, куч ва воситаларни тақсимлаш ҳамда вазият барқарорлигини таъминлашда юқори самара берапти.

Шунингдек, уюшган жиноятчилик, терроризм ва наркотрафикка қарши курашни кучайтириш, тезкор-қидирув, тергов, профилактика,

йўл ҳаракати ва пост-патруль хизматларини мустаҳкамлаш борасида ҳам салмоқли ишлар амалга оширилётган.

Тадбирда соҳа ходимларининг касб байрами муносабати билан Президентимиз фармонида мувофиқ тақдирланган 25 нафар ички ишлар идоралари ходимига давлат мукофотлари тантанали равишда топширилди.

Ички ишлар вазири давлатимиз раҳбарининг ички ишлар органларига кўрсатаётган доимий эътибори ва ғамхўрлиги учун барча шахсий таркиб номидан миннатдорлик билдирди.

Бундан ташқари, 26 нафар ходимга «полковник» махсус унвони берилди, шунингдек, 400 нафардан зиёд ходим турли идоравий мукофотлар билан рағбатлантирилди.

Шунингдек, халқро спорт майдонларида юртимиз шарафини муносиб ҳимоя қилиб келаётган ички ишлар органлари ходимлари ҳам рағбатлантирилди.

Соҳа ходимлари, фахрийлари, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари қатнашган тантанали тадбирга санъаткорларнинг концерт дастури фойз бағишлади.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президенти маслаҳатчисининг ўринбосари Улуғбек Тошхўжаев иштирок этди.

Норгул АБДУРАИМОВА, ЎЗА мухбири

Медиатур

Яқинда бир гуруҳ журналистлар Андижондаги икки йирик корхона – «Nil Granit» ҳамда «Khanter Group» масъулияти чекланган жамиятларидаги ишлаб чиқариш жараёни, қўлга киритилаётган натижалар билан танишдилар. Хўш, уларнинг айна шу корхоналарга келиб, таъсисчиларни саволга кўмиб ташлаганининг сабаби нимада?

Миллий банк: «Хар бир лойиҳа иқтисодиётга тиргак бўлиб, фаровонликка ҳисса қўшиши керак!»

41 Гап шундаки, Ташки иқтисодий фаолият «Миллий банки» Андижонга медиатур ташкил қилди. Асосий мuddатда банкнинг вилоят филиали фаолияти, кун сайин ўсиб бораётган ижобий кўрсаткичларни кенг оммага таништиришдан иборат эди. Рост-да, ишлашни қўйиллатган одам қайсидир маънода мақтанишни ҳам, замонавий тажрибаларни ўртоқлашни ҳам билиши керак. Мазкур корхоналар эса «Миллий банк»нинг миқозлари – молия муассасаси тиргаги билан оёққа туриб, тадбиркорларнинг ҳавасини келтирмоқда.

Бугун юртимизда «Nil Granit» МЧЖнинг «SAMO» бренди остидаги трикотаж маҳсулотларига талаб ортиб борапти. Кийим-кечаклари кўшни мамлакатлар, Россия, Украина, Польша, Молдова, Руминия, ҳатто олис Италияга қадар етиб бораётганининг ўзиёқ уларнинг сифати, шакл-шамойили нақадар эътиборга молик эканидан далolat. Айни кунларда маҳсулотларни Туркия, АҚШ, Хитой, Марказий Европа ҳамда араб давлатларига ҳам экспорт қилиш юзасидан аниқ режаларнинг борлиги эса ишбилармонликка берилётган имкониятдан ақл-заковат билан фойдаланилаётгани белгиси.

Мазкур лойиҳани қўллаб-қувватлаш учун «Миллий банк» 6,1 миллион АҚШ доллари миқдорига кредит ажратган. Ишлаб чиқариш цехларида тўлиқ Европа технологиялари жорий қилинган. Бир йилда 4 минг 500 тонна матонин бўйша ҳамда гул босиш, йиллик экспорт ҳажминин 7 миллион АҚШ долларига етказишнинг ўзи бўлмайди. Соҳасининг сир-асрорларини пухта эгаллаган 40 нафар малакали мутахассис бу юмушнинг уddасидан чиқяпти. Туркия ҳамда Беларуслик дизайнерлар Ўзбекистондаги касбдошлари билан ҳам-фикр бўлиб, кийим-кечакларнинг ташқи кўриниши хусусида доимий изланишда.

Пахтачиликда ҳар йили гектар ҳисобига 40 центнердан ошириб ҳосил оладиган фермерларни «Олтин фермер» деб алқашади. Ҳатто, 40 центнерчи фермерларни қатор имтиёзлар билан сийлаш амалиёти ҳам йўлга қўйилган. 40-45 центнердан пахта етиштирадиган деҳқонга шунча иззат-икром

кўрсатилса, ҳар гектар ердан нақ 70 центнердан ҳосил олиш мумкинлигини амалда исботлаган тадбиркорни қандай рағбатлантириш керак?

Кўронтена туманидаги «Khanter Group» масъулияти чекланган жамиятида жорий мавсумда ана шундай кўрсаткич қайд этилди. 2016 йилда ташкил этилган корхона таъсисчиларнинг ўз маблаглари ҳамда «Миллий банк»нинг 37 миллион евро миқдорига кредити эвазига молиялаштирилган. Лойиҳанинг якуний босқичи ишга тушиши билан иш ўринлари сони 1 минг 500 тага етказилди.

Пахтачиликка замонавий агротехник тажрибаларни қўллаш орқали катта натижаларга эришиш мумкинлигини тажрибада синаб кўрган класстер мажмуасининг 2019-2020 йилларга мўлжалланган тўрт босқичли ҳаракат режаси бор. Яъни ўзи етиштирган пахта толасидан ип калава ишлаб чиқариш, сўнгга трикотаж мато ва газлама тайёрлаш, уларни бўйаш, Марказий Европа ҳамда араб давлатларига ҳам экспорт қилиш юзасидан аниқ режаларнинг борлиги эса ишбилармонликка берилётган имкониятдан ақл-заковат билан фойдаланилаётгани белгиси.

Сирасини айтганда, банк ёрдами билан иқтисодий куч-қувватга тўлиқ бораётган субъектлар талайгина. Жорий йилнинг тўққиз ойлик ақунларига кўра, банкнинг Андижон вилояти бўлими миқозлари сони 101 минг 307 тага етди. Уларнинг 22 мингтага яқини юридик, 79 минг 359 нафари эса жисмоний шахслар. Йил бошидан буён ажратилган кредитлар суммаси 262 930,4 миллион сўмга тенг бўлганининг ўзиёқ фаолият кўлами нечоғли кенгайиб бораётганининг яққол далилидир.

Медиатур давомида журналистлар банкнинг хизмат турлари, ходимлар ва миқозларга яратилган шарт-шароитлар хусусида батафсил маълумотга эга бўлишди. Бу молиявий муассаса илгари сураётган – «Хар бир лойиҳа иқтисодиётга тиргак бўлиб, фаровонликка ҳисса қўшиши керак!» тамойилининг амалдаги натижасидир.

Ўз мухбири

ДЕПУТАТЛАР «КАСАБА УЮШМАЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚОНУННИ ҚАНДАЙ ҚАБУЛ ҚИЛДИ?

41 Мажлисида таъкидланганидек, мазкур қонун лойиҳаси биринчи ўқишда қабул қилинганидан сўнг парламент куйи палатасининг Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари кўмитаси ташаббуси билан «Қонунларнинг ягона манбаи ва муаллифи халқ бўлиши лозим», деган тамойилни рўйбга чиқариш, қонун ижодкорлиги жараёнларига фуқароларни кенг жалб қилиш мақсадида жамоатчилик ўртасида кўплаб муҳокамалар ташкил этилди.

Жамоатчилик муҳокамалари уч йўналишда ташкил этилди. Биринчи йўналиш – интернет тармоғи орқали шу йилнинг июль-август ойларида ўтказилиб, лойиҳа матни Қонунчилик палатасининг «parliament.gov.uz» веб-сайтига жойлаштирилди. Шу асосда юрдошларимизнинг 300 га яқин таклифи электрон тарзда қабул қилинди. Иккинчи йўналиш – Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг «Ishonch» ва «Ishonch-Доверие» газеталарида қонун лойиҳасининг матни чоп этилиб, касаба уюшмалари фаоллари иштирокида республикамизнинг барча ҳудудларида 30 тадан ортиқ жамоатчилик муҳокамалари ўтказилди. Уларда 500 тадан зиёд таклиф билдирилди. Учинчи йўналиш – соҳа экспертлари, мутахассислар, олимлар ва илмий тадқиқотчилар иштирокида 10 га яқин тадбир ташкил қилинди.

Иккинчи ўқишга тайёрлаш жараёнида қонун лойиҳаси ишчи гуруҳ йиғилишлари, парламент куйи палатасидаги кўмиталар ҳамда сиёсий партиялар фракциялари йиғилишларида атрофлича муҳокама этилди. Норматив-ҳуқуқий атамалар комиссияси томонидан ўзбек адабий тилининг қоидалари ва қонун лойиҳаларига қўйилган талабларга риоя этилиши юзасидан кўриб чиқилиб, обдан пишитилди.

Ана шундай кенг қўламда ўтказилган муҳокамалар чоғида билдирилган таклифлар синчиқлаб ўрганилиб, норматив-ҳуқуқий ҳужжат мазмунига қўйилган талаблар асосида қонун лойиҳасига 150 дан ортиқ тегишли ўзгариш ва тузатишлар киритилди, матндаги 30 дан зиёд ҳаволаки нормалар чиқариб ташланди.

Таъкидлаш жоизки, ушбу қонун лойиҳаси қатор янгиликларни ўзида акс эттиргани билан аҳамиятлидир. Хусусан, касаба уюшмаларини ташкил этиш, қайта ташкил қилиш ва уларнинг фаолиятини тугатиш, давлат рўйхатидан ўтказиш тартиби, устав ва рамзаларга қўйилган талаблар меъёрий ҳужжатлар билан тартибга солиб келинган бўлса, эндиликда мазкур тартиб-тамоийлар қонун ҳужжати асосида амалга оширилади.

Бундан ташқари, янги қонун билан касаба уюшмаларининг ходимларини ижтимоий ҳимоя қилиш, бандликка кўмаклашиш, меҳнат низоларини кўриб чиқишда жамоатчилик назоратини амалга ошириш, ходимларнинг манфаатларини муҳофаза қилиш, уларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларини таъминлаш масалаларини ҳал этишда қатнашиш, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқишда иштирок этиш бўйича ҳуқуқлари кенгайтирилмоқда.

Алоҳида қайд этиш лозимки, мазкур қонун касаба уюшмалари фаолиятининг принциплари, касаба уюшмаларини ташкил этиш, қайта ташкил этиш ва уларнинг фаолиятини тугатиш тартиби, ҳуқуқларига риоя этилишининг кафолатлари, касаба уюшмалари фаолиятининг иқтисодий асослари, жамоатчилик назоратини амалга ошириш ва меҳнат соҳасидаги ижтимоий шериклик тўғрисидаги янги боблар билан бойитилган.

Қизгин баҳс-мунозаралар асосида кечган муҳокамалардан сўнг депутатлар мазкур қонун лойиҳасини маъқуллади.

Мажлисида «Касаба уюшмалари тўғрисида»ги қонунни Сенатга юбориш ҳақида куйи палатанинг қарори қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси сайтдан олинди
Манба: «parliament.gov.uz»

Шикоятга ўрин қолмасин

41 Йиғилишда салоҳияти ва улардаги объектларнинг сони ҳамда ишларнинг тизимли бажарилишини таъминлаш мақсадида туманлар икки гуруҳга ажратилди.

Биринчи гуруҳга шаҳарнинг Бектемир, Миробод, Сергели, Юнусобод, Яққасарой ва Яшнобод туманлари, иккинчи гуруҳга Мирзо Улуғбек, Олмазор, Учтепа, Чилонзор ва Шайхонтоҳур туманлари киритилиб, ҳар икки ишчи гуруҳ таркиби шакллантирилди. Шунингдек, ишчи гуруҳ аъзолари ва ишчи гуруҳ раҳбарлари эътибор қаратиши керак бўлган жиҳатлар ҳам айтиб ўтилди. Жумладан, гуруҳ аъзолари тегишли сектор штабидаги вакиллар билан биргаликда ҳудуддаги иқтисодиёт тармоқлари, кўп қаватли турар жой фонди ва ижтимоий соҳа объектларининг қиш давридаги барқарорлик ҳолатини жойида ўрганиб, аниқланган муаммоларни мутасадди ташкилотлар томонидан тезкор ҳал этилиши чораларини кўради ва бажарилган ишлар тўғрисида тегишли тартибда маълумот тайёрлаб, гуруҳ раҳбарига топшириб боради. Ишчи гуруҳ раҳбарлари эса жойларда ишни ташкил этиш, гуруҳ аъзолари тақдим этган маълумотларни таҳлил этиш, шаҳар миқёсидаги муаммолари масалаларни шаҳар ҳокимияти ва мутасадди ташкилотлар ҳамкорлигида ҳал этилишини назорат қилади.

Ўрганишлар давомида ҳудудда куз-қиш мавсумига тайёргарлик кўриш ва беталофат ўтказиш юзасидан туман штаби ва тегишли гуруҳлар фаолиятига эътибор қаратиш, белгиланган тартибда авария

–таъмирлаш гуруҳлари ташкил этилгани, мутахассислар, автомашина, механизмлар, ёнилғи-мойлаш маҳсулотлари, асбоб-анжомлар ва тегишли моддий-техника билан таъминлангани, аҳоли мурожаатлари ва бююртмаларини қабул қилиш учун зарур шароитлар яратилгани, кўп қаватли уйини мунокамал ва жорий таъмирлаш ишларининг ҳолати, том қисмининг ҳолати, уйларнинг олд қисмидаги йўлақлар, кириш йўлақларининг ҳолати, кириш йўлақлари, ертўла қисмининг талаб даражасида экани, электр таъмирлаш ишлари, ирригация тармоқлари, тарновлар, иссиқлик қувурлари ҳолатини текшириш, иссиқлик тармоқларини ювиш ва баланс босимда текшириш масаласи, лифтлар ҳолати, иссиқлик энергияси тизими, марказий ва маҳаллий қозонхоналар аҳоли, мазут ва техник туз ғамлангани, иссиқлик тизими қувурларининг яроқли ва яроқсизлиги, марказий ва маҳаллий қозонхоналар, қозонлар, иссиқлик таъминоти тармоқларини мукамал ва жорий таъмирлаш, иссиқлик тармоқларини изоляция қилиш ҳолатини кўздан кечириш зарурлиги таъкидланди.

Бундан ташқари, ишчи гуруҳлар зиммасига хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари ва профессионал бошқарув компаниялари фаолияти, мактабгача таълим муассасалари, умумтаълим мактаблари, касб-хунар коллежлари ва академик лицейлар, олий таълим муассасалари, тиббиёт муассасалари ҳамда бошқа ижтимоий соҳа объектларининг куз-қиш мавсумига тайёрлигини текшириш, муаммолари ҳолатларни мутасадди ташкилотлар ҳам-

Аъзам АБУЛҲАЙЗОВ, «ISHONCH»

Мажбурий меҳнатга йўл йўқ

Федерациясининг юридик клиникаси оид мувожаатларни ўргатади фаолият олиб борувчи ҳуқуқ ҳирирокида учрашув бўлиб ўтди.

Учрашувда баъзи ҳуқуқ ҳимоячилари пахтага жалб қилинган ҳашарчиларнинг яшаш ва овқатланиш шароитлари ҳақида ўз фикр-мулоҳазалари ва таклифлари баён этишди.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, айна вақтда мазкур масала юзасидан Касаба уюшмалари Федерацияси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигига бир неча мартаба мувожаат йўлаган. Энг муҳим жиҳат эса, ушбу ҳолат касабани уюшма бирлашмаларининг вакиллари томонидан назоратга олинганлигидир.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотлардан кўзланган мақсад ижтимоий-иқтисодий ҳолатни янада юксалтириш, хорижий инвесторларни жалб қилиш эвазига янги иш ўринларини яратиш, технология жараёнларини ишлаб чиқаришга жалб этиш ва одамларга муносиб турмуш шароитларини яратишга қаратилган бўлиб, мустақил ҳуқуқ ҳимоячилари билан бир қаторда касабани уюшмалари ҳам мазкур жараёнларда фаол иштирок этаётгани алоҳида эътиборга эришди.

Шу билан бирга, масалага дахлдор ҳолатларни ҳал қилиш бўлиб, мустақил ҳуқуқ ҳимоячилари билан бир қаторда касабани уюшмалари ҳам мазкур жараёнларда фаол иштирок этаётгани алоҳида эътиборга эришди.

Бир гуруҳ тармоқ касабани уюшмаси фаолларини «UzAuto Motors» АЖ Хоразм филиали фаолияти билан таништириш мақсадида корхонада семинар ташкил қилинди.

Раъно МАҲҚАМОВА, «ISHONCH»

Хоразм вилояти

Бошланғич касабани уюшма ташкилотларининг корхона ва ташкилотларда туганган ўрни ва мавқеини янада ошириш, ижтимоий аҳамиятга эга бўлган ташаббусларни қўллаб-қувватлаш, самарали фаолият учун зарур меъёрий-ҳуқуқий асослар ҳамда барча шарт-шароитларни яратиш мақсадида соҳада тизимли ишлар амалга ошириб келинмоқда.

Тажриба ва фикр алмашилди

Хусусан, Ўзбекистон касабани уюшмалари Федерацияси Кенгаши ташаббуси билан ҳар икки йилда бошланғич касабани уюшма ташкилотлари ўртасида «Энг намунали бошланғич ташкилот» республика кўриқ-танловининг ўтказилиши бу соҳада қўйилган муҳим қадамлардан биридир. Бундан ташқари, ҳар йили бошланғич ташкилотлар раисларининг ўзаро тажриба алмашишлари учун намунали бошланғич ташкилотларга таширфлар ташкил этилмоқда. Ана шундай тадбирлардан бири Хоразмда бўлиб ўтди.

Бир гуруҳ тармоқ касабани уюшмаси фаолларини «UzAuto Motors» АЖ Хоразм филиали фаолияти билан таништириш мақсадида корхонада семинар ташкил қилинди.

Семинарда корхона директори Улуғбек Маткаримов корхона фаолияти ҳақида атрафлича сўз юритди.

Шундан сўнг иштирокчилар нафақат аънавий техника хавфсизлиги бўйича видеоролик ҳамда корхона касабани уюшма фаолияти билан, балки корхонанинг ишлаб чиқариш цехларини билан ҳам танишишди.

Ҳозирги кунда «UzAuto Motors» АЖ Хоразм филиали республикаимиздаги энг илғор корхоналардан бири ҳисобланади. 2014 йилда бошлаган корхонада 2 мингдан зиёд ишчи-ходимлар ишлаб чиқариш ва «DAMAS» ва «LABO» русумли автомобиллар ишлаб чиқарилади. 2018 йилда 42 мингта автомобиль миқдорига етказиб берилган, 2019 йилда уларнинг со-

нини 60 мингтага етказиш режалаштирилган. Ҳар йили корхона меҳнат муҳофазаси бўйича турли кўриқ-танловларда иштирок этиб, юқори ўринларни эгаллаб келмоқда. Тадбир давомида «Меҳнат муҳофазаси бўйича энг яхши жамоатчилик назоратини ташкил қилиш» кўриқ-танловининг республика босқичи ғолиблирига эҳтиром кўрсатилди. Ғолиблар эсдалик совғалари ва дипломлар билан тақдирланди.

Тадбир дастурига, шунингдек, тармоқ ходимлари касабани уюшмаси Республика кенгашининг бош мутахассиси

Шодия АЮПОВА, Ўзбекистон металлургия ва машинасозлик санаети тармоқлари ходимлари касабани уюшмаси Республика кенгашининг бош мутахассиси

Қодирий касабани уюшма етакчиси бўлганми?

Чин ватанпарвар ва миллатпарвар адибимиз Абдулла Қодирий таваллудининг 125 йиллиги мамлакат миқёсида кенг нишонланмоқда. Мазкур сана муносабати билан бунёд этилаётган ёзувчи номидаги маданият ва истироҳат боғида адабий музей, ижод мактаби, кутубхона ва жадидчи бобомизнинг ҳайкали ўрин олиши кўзда тутилган. Ёзувчи яшаб ижод қилган уйда эса Абдулла Қодирий уй-музеи ташкил этиляпти. Булардан ташқари, Республика театрларида унинг асарлари асосида спектакллар саҳналаштириляпти. Адиб ҳаёти ва фаолияти ҳақида бадиий фильм, асарлари асосида қисқа метражли фильм яратилмоқда. Таълим муассасаларида эса адабий-бадиий тадбирлар, давра суҳбатлари, ижодкорлар билан учрашувлар уюштирилмоқда. Маънавий ҳаётимиздаги бундай кескин эврилишлар янгиланаётган Ўзбекистон феномени билан бевосита боғлиқ, албатта. Бу илиқлик барча юртдошларимиз қатори адиб авлодларининг ҳам кўнгилни шод қилгани шубҳасиз. Шу маънода адибнинг шеъраси Шеркон Қодирий билан боғланиб, унинг кўнглига қўл солдик...

– Суҳбатларнинг бирида Қодирийнинг авлоди бўлиш жуда катта масъулият деган эдингиз. Бу ўшанда кўпчи-

ликка калондимомликдай туюлганди. Негаки, бу шариф остида яшаш ҳамиша сўнмас шон-шараф, гуруҳ ва ифтихор бағишлайдигандай эди... – Нима демокчилигинингизни ташкил қилган. Бу асло манманлик эмас. Саволингизга жавоб беришдан олдин Қодирий фамилиясига қандай ўтганимиз ҳақида гапириш керак, деб ўйлайман. Дадам Ҳабибулло Қодирий ТошМИнинг 3-курсда ўқийётганда ҳибса олинган ва қамқондан қайтач тиббиёт техникумига ўқишга кирган. ТошМИнинг ўша пайтдаги ректори Абдумалик Фуломов у кишини чақиртириб, «Сизга фельдшер бўлиш ярашмайди, ўқишни институтда давом эттиришингиз керак. Хоҳлаган факультетингизни танланг», деган экан. Олти йиллик ўқиш тугагач, диплом расмийлаштириляётганда ректор отамни яна ёнига чорлаб, «Сиз Қодирий насли давомчиси-сиз, ҳужжатларда фамилиянгиз Абдуллаев бўлиб турибди, бориб ўзгартириб келасиз, Қодирий номи сўнмаслиги лозим», деб маслаҳат берибди... Шу билан акам, мен ва синглимнинг фамилиялари ҳам ўзгартирилган ва Қодирий бўлганми. Дадам ҳар доим «Сизлар кўчада, уйда Қодириовсизлар, агар ижодга оид иш бўлса, Қодирий бўласизлар», деб ўлғит берадилар. Биз учун Абдулла Қодирийнинг авлодимиз дейиш фахр бўлган бўлиши мумкин, бироқ у жамият ва сиёсий тузимда бир «атоқли от» ўлароқ ҳеч нарса билан алоқасиз. Аксинча, Қодирий номидан беғонасираш, ҳақдораш бор эди. Ичимда айтадиган гапларим мўл, дер эдилар дадам. У пайтлар Қодирий тўғрисида кам гапириларди. Бизнинг тарбиямиз, қолаверса, шароит шундай эдики, бизнинг қалбимиз ва елкамизни фахрдан кўра бобомизга муносиб бўлиш масъулияти босиб турарди. Яъники, бир иш қилиб қўйсангиз, шу одамнинг фарзанди шу ишни қилибдими, деган маломатдан қўрқадик.

Мажбурий ижро бюросининг Андижон тумани бўлими ҳар тонг бошланмасиданоқ гавжум. Бино ичида оёқ қўйгани жой йўқ, нафас олиб бўлмайди. Асосан аёллар. Бамисоли дўппи босангиз, аксарияти давлат идораларида ишловчилар – ўқитувчи, си, ҳамшира...

Борлардан қарзлари борла бошқа нима юмуш билан қарздорларга қўшилиб барча ходим – ҳақдорлар ҳам маълумотнома сўраб МИБга югуриши керак? Боз устига, ҳудуд тарқоқ – масалан, Ҳакон қишлоғи марказдан 20 километр олдидан жойлашган бўлса, Орол қишлоғидаги ҚВПда ишловчилар салкам 25-30 километр йўл босиб

ташкilotи хизматидан фойдаланмайди, чунки сув насос ёрдамида артезиан қудқудан чиқади. Демак, истеъмол қилинаётган оби ҳаёт учун аҳолидан йиғилаётган пуллар «Сувоқава» хизматига эмас, электр тармоқлари корхонасига топширилади. Шундай экан, нега энди бюджет ташкilotи ходимлари кўрсатилмайдиган хизмат турлари учун ҳам маълумотнома олиш мақсадида соатлаб сарғайиши керак?

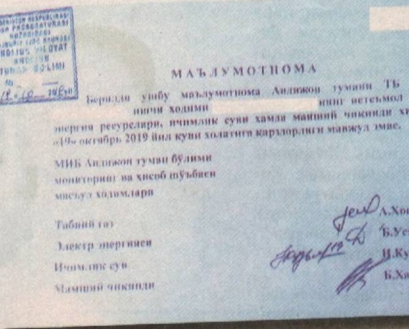
Қарздорлик муаммосини одамларни ҳудуд-беҳудадан оқиб кетмасдан бартафарф этишининг йўли йўқми? Жуда бор-да! Мана, Президентимиз томонидан 2017 йил

газдан фойдаланиш тартибини такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарориди ҳудудий электр тармоқлари корхоналари «машиий истеъмолчилар ариза-зиғасига асосан ариза берилган пайтнинг ўзида тўловларнинг ҳолати ва истеъмол қилинган электр энергияси учун қарздорликнинг мавжуд эмаслиги (мавжудлиги) тўғрисида маълумотномалар тақдим этиш»га мажбур эканлиги таъкидланади. Андижон туманида эса мана шу тартибга кўра, электр тармоқлари корхонаси эмас, Мажбурий ижро бюроси томонидан маълумотномалар берилаётганини қандай тушуниш мумкин?

САЛЛА ЎРНИГА КАЛЛА

ёки давлат идораларида «маълумотнома»бозлиқни ким урчитяпти?

29 май куни қабул қилинган «Электр энергияси ва табиий газ етказиб бериш ҳақида истеъмол қилиш соҳасида тўлов интизомини янада мустаҳкамлаш, шунингдек, ижро иши юритиш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонидан аниқ-тиниқ ёзиб қўйилибди: «Мажбурий ижро бюроси етказиб берилган энергия ресурслари учун энг кам ойлик иш ҳақининг икки бараваридан кўп бўлмаган миқдордаги қарздорликни истеъмолчиларнинг иш ҳақидан ушлаб қолиш тўғрисида иш берувчиларга талабномалар юбориш ваколатига эга».

Айни ҳолатни бюродоғилар «электр тармоқлари корхонаси кўпинча нотўғри маълумотнома беряпти, икки ташкилот компьютер базаларидаги рақамларда фарқ чиқяпти, шу сабаб маълумотнома беришни зиммамизга олдик», деб изоҳлашди.

Бу жавоб нимадан далолат? МИБ юзага келганига салкам икки ярим йил бўлса-да, доимий бирига «нафас оладиган» икки ташкилот – бюри ҳамда электр таъминоти идорасининг ҳанузгача бир-бирини тушунаётганлигидан, икки ярим йилдирки, аниқ шайладиган ягона механизм обдан ўйлаб, юқоридоғи масалалар ҳақидан оқилона ечим ишлаб чиқмаса, одамлар икки идора ўртасида саргاردон юраверадилар. Нима дедингиз?

дан аён бўлдики, миқдорлиги тўловни амалга ошириш учун маълумотнома бергани қарзи икки энлигинга маълумотнома олишга мажбур экан.

бу бўлса, маълумотномани сўраймиз улардан. шунингдек, ишондаги раҳбарлардан аёлларнинг нима кераги бор? аёллар ҳам ходимларнинг қарзи қарзи йўқлиги ҳақида ҳо-топширади-да...

келишади. Бунга МИБ идорасидаги беш-олти соатлик навбат кутиш ҳам қўшилса, ходимнинг бир кун вақти ҳавога совурилди, дегани. Муаммони ҳал этиш учун кўрилан бундай «донихандона» ёндашув тизимдаги иш сифатига путур етказмаслигига қафолат борми? Ахир, боя айтдик – маълумотномага навбатда турганларнинг қай бири шифокор, бошқаси уқитувчи, яна кимдир боғчада тарбиячи.

Демак, МИБнинг компьютер базасида қайси ташкilotда ишловчи қайси ходимнинг қанча қарзи борлиги хусусида маълумот бор. Барчани безовта қилиш ўрнига қарздорлар рўйхатини ташкilotлар кесимида шакллантириб, иш берувчиларнинг қўлига тутказиб қўйилган, кифоа эмасми? Агар шунда ҳам белгиланган муддатда тўловлар тушмаса, тартибга кўра истеъмолчинини тармоқдан узиш керак. Ахир МИБчилар бу юмушнинг ҳақисини олиб улгуришди-ку! Ё «қарзларни ундириш ҳафталиги» доирасида бюрого ёрдам бераётган мутасаддилар мана шу оддий арифметикани тушунишмайдими?

Дарвоқе, Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 12 январдаги «Электр энергияси ва табиий

Ишбилармон аёллар: ҳудудлараро ҳамкорлик истиқболлари

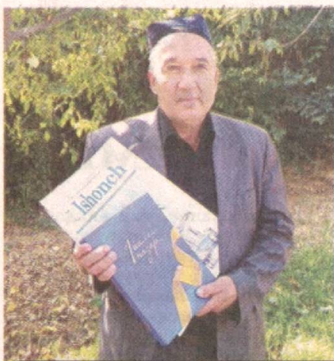
«Тадбиркор аёл» Ўзбекистон ишбилармон аёллар ассоциацияси мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган тадбиркор аёллар салоҳиятини кенг оммага таништириш, хорижий мамлакатлар ишбилармон аёллари билан ўзаро манфаатли ҳамкорлик алоқаларини ўрнатиларига қўмақлаш мақсадида «BUSINESSWOMENEXPO – 2019» халқаро кўргазма савдо ярмаркасини ўтказмоқда. Унда Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Афғонистон ва бошқа бир қатор мамлакатлар аёллари Бизнес ассоциациялари, давлат, нодавлат ташкilot вакиллари, вазирлик ва бошқармалар, банклар, сўғурта, лизинг компаниялари иштирок этмоқда.

Кўргазма доирасида чет эл ишбилармон аёллари иштирокида ўзаро манфаатли ҳамкорлик масалалари муҳокама этиладиган «Ишбилармон аёллар: ҳудудлараро ҳамкорлик истиқболлари» мавзусида халқаро конференция ва брифинг ташкил қилинди. Конференцияда мамлакатларнинг савдо-иқтисодий имкониятлари тақдиротиини ўтказиш, ҳудудларда аёллар бизнесини қўллаб-қувватлаш, ривожлантириш ва рақобатбардошлигини оширишининг устувор йўналишларини белгилаш, тадбиркор аёллар ҳамкорлиги самарали механизмларини муҳокама қилиш, мамлакатлараро манфаатли савдо ишбилармон аёллар инвестицияларни жалб этиш ҳақида фикр юритилди.

Комила БОЙМУРОДОВА, «ISHONCH»

Ўзбекистон металлургия ва машинасозлик санаети тармоқлари ходимлари касабани уюшмаси Республика кенгаши Наманган вилоятидаги «Мехмаш» МЧЖ касабани уюшма кўмитаси раиси Нигора Мамажоновна отаси Муҳабиди МАМАЖОНОВнинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Табрик

Баъзилар палончининг пистончиси-ман, деб ишини битиради. Менга эса бу нарсалар жуда эриш туюлади, нафақат менга, балки барча оила аъзоларимизга ҳам. Лекин гуруч курмакисиз бўлмайдиганларидек, ўзимизнинг авлодда ҳам Қодирийнинг номини байроқ қилиб юрадиганлар бор. Ҳатто баъзи тўй-ҳашамларимизда ҳада-беҳуда Қодирийнинг авлоди, деган ном тинмай тақдорланади. Бизким ундок, бизким бундоқ, деганга ўхшаш ёлгон-яшиқ ҳайқириқлар, қадаҳ сузлари жаранглайди... Бундан менинг энсам қотади. Шундай тасаввур қиламанки, у одамнинг номини тилга олиш учун, номидан иш қилиш учун, аввало, шунга муносиб бўлиш керак. Муносиб бўлиш эса бобомиз қолдирган адабий меросни мукаммал билиш, деганидир. Уйлашимча, ўша одамларнинг кўпи ҳатто «Ўткан кунлар»ни ҳам ўқимаган, агар ўқиганида эди, ўзларини бундай туттишмас эди...

Мен ҳам қаерлардадир хато қилган-дирман, лекин иснодга йўл қўйишдан доим хавотир қиламан. Шу маънода, у зотнинг номини олиб юриш биз учун катта шараф, шу билан бирга катта масъулият ҳамдир дейман.

— Абдулла Қодирийнинг ижоди ва ҳаёт йўлини адабиётшунослар билан бир қаторда сиз авлодлар ҳам яхши ўргангансиз. Бироқ унинг ҳаёти билан боғлиқ архив билдиргиларда турли чалкашликлар учрайди. Масалан, у туғилган оила эркин луғат бўлиши «Википедия» ва бошқа бир неча манбаalarda бой савдогар хонадон, дейилса, Ўзбекистон миллий энциклопедиясига бобонлар сулоласидан, деб кўрсатилган. Бобокалонингиз Қодир бобони хон, беклар қўлида сарбоалик қилган, дейилган. Бу бир англисмаъвоқчилики ёхуд ҳақиқатдан ҳам аниқ маълумотнинг ўзи йўқми?

— Буваимизнинг отаси Қодирмуҳаммад бобо отасининг исми Ҳожи Муҳаммад бобо. Қодир бобонинг у ўғли — Раҳимберди, Абдулла, Қудратилла. Қодирмуҳаммадбобо Худойёрхоннинг жангчиси — сарбози бўлган. Муҳаммад Ёқуббек руслар келишидан илгари 62 нафар йигити билан Қошғарга бориб, Еттишаҳар давлатини барпо этган шахс. Шу 62 йигитнинг бири Қодирмуҳаммад бобо бўлган. Энди она томонидан Жосият буви Қодир бобога тўртинчи хотин бўлади. Қодирбобонинг олдинги хотинлари вафот этган. Жосият буви ўқимишли бўлган. Буваимизнинг ўз таржimai ҳолида ёзишча, 1300 саржин ердига бодган олинган даромаддан оила кун кўрган. Шу нарсадан маълум бўладики, улар меҳнат билан катта бўлишган.

— Машхур шарқшунос олим Евгений Бертельс Қодирийнинг «Ўткан кунлар» ва «Меҳробдан чаён» романларини «Қодирий романлари композициясига кўра ўзига хос услубда ёзилган ўзбек романларидир. Дунёда 5 та, яъни француз, рус, инглиз, немис ва ҳинд романчилик мактаблари бор эди. Энди олтинчиси, яъни ўзбек романчилиги мактабини Абдулла Қодирий яратиб берди», дея юксак баҳолаган. Сизнингча, Қодирийда бундай улкан салоҳият қандай пайдо бўлган?

— Мен буни ўзимча кашф этганман ва матбуотда ҳам гапирганман. Бу, аввало, унинг руҳонияти билан боғлиқ. Бизга маълумки, Абдулла Қодирий ўз пайтида ҳозирги Абулқосим мадрасасида Усмонхон домладан Куръон илмини ўрганган. Мадрасани битирганидан сўнггина қўлига қалам олган. Унинг ўзига, «Ўтган кунлар» ва бошқа асарлардаги диний саҳналарни яратиб одамдан қанчалик диний савод талаб қилади?! Романларнинг ўқиши чиқишида, албатта, дин билан бирга миллий қадриятларимиз ҳамда тарихдан яхши хабардорлик ҳам муҳим роль ўйнаган. Дадамга қамалиб чиққан Мақсудов деган киши ўз хотираларини айтиб берган: «Қамоқдалик пайтимизда

кечаси камерага бир нотаниш одамни киритишди. Кунлардан бир кун у Шарқ адабиётидан гапирди, биз унинг сузларини эшитиб Шарқ оламини яхши билувчи одам экан, деб қўйдик. Яна бир кун эса у Европа адабиёти тўғрисида гапирди, Кант, Фейербах фалсафасини таҳлил қилиб берди ва бизни яна ҳайрон қолдирди. Ўша нотаниш одам Абдулла Қодирий эди. Бундан кўринадики, бобомиз нафақат шарқ адабиёт-у фалсафасини, балки ғарб суз санъатини яхши билган ва уларни ўз ижодларида уйғунлаштира олган.

— Ёзувчи Тоҳир Малиқдан бир адабиётчи: «Абдулла Қодирийдан ўтадигани йўғ-а?», деб сураганида у: «Биз аввал етиб олайлик, кейин ўтиш тўғрисида гапир-

учун ундан узоқлашиш зарур. Бу ташбеҳи буюк шахслар ҳаётига ҳам қўллаш мумкин. Абдулла Қодирийнинг сўнасма ижоди баҳосининг буюклигини кўриш ва тушуниш учун ярим асрдан ортқ вақт талаб этилди, деб ёзган экан адабиётшунос Иzzат Султон ўзининг «Бир тақдир кўзгуси» номли мақола-сидда. Ушбу сузлар айтилганига ҳам 30 йил бўлди. Бу орада Қодирий ижоди ва асарларига нисбатан эътибор янада ошди. Шу ўринда «Ўткан кунлар» фильмига ҳам тўхталсангиз.

— Кўпчилик 1990 йилда қайта нашр қилинган «Ўткан кунлар» китобини ўқимаган. Кинოსини кўрган, холос. Фильм

тиқ синов бўлди, лекин танлаган йўлидан қайтмадилар. Сабаб нимада, деб ўйлайсиз?

— Отамнинг хотираларидан бир мисол келтирмаман. Ёзувчилар уюшмасида 37-йилда 4-5 кишидан иборат комиссия тузилиб, ёзувчиларни битта битта қақиртириб улар билан суҳбат қилинади. Буваам уйдагиларга уни ҳам қақиртиришгани ва у ерда нималар бўлгани ҳақида гапириб берган: «Худо борми, йўқми?» деб сурашди. Бор дедим. Исролат, дейишди. Мен уларга худонинг бор ёки йўқлигини исботлаш сиз ўйлаганчалик осон эмас. Бунинг учун араб, форс, турк, рус тилларини мукаммал билишингиз, ўша тилларда манбааларни ўқиган бўлишингиз керак. Шунда диний мунозараларга кира

ҚОДИРИЙ касабақўм етакчиси бўлганми?

миз», деб жавоб берган экан. Бобомдаги салоҳият туғма бўлган. Умарали Норматов хотирлайди: Озод Шарофуддинов билан Миртемир домлани касалхонага кўрган борганда шоир қўлидаги «Ўтган кунлар»ни кўрсатиб, «Муъжиза, муъжиза, ме-

нимча, юзинчи марта ўқим бўлса керак», деганди. Дадамнинг айтишича, китобни ҳатто ёд олган инсонлар бўлган...

— Отангиз Ҳабибулло Қодирий халқ душманининг ўғли сифатида ҳибсга олинганида уйда сақланаётган бобонгиз архивини ҳам олиб кетишгани ростми?

— Уч юз минг варақ олиб чиқиб кетилган, деган далолатнома тузилган. «Ўтган кунлар», «Меҳробдан чаён», «Обид кетмон»нинг асли, шунингдек, ёзиш режалаштирилган «Намоз ўғри», «Амир Умархон канизси» тўғрисидаги қўлёзмалар олиб кетилган.

— Қўлёзмалар сўроқ пайтида терговчи томонидан ёзиш ва моҳорка ўраб чекиш учун фойдаланиб, йўқ қилиб юборилган экан. «Амир Умархон канизси» тўғрисидаги асар ҳақида «Тошкент оқшони» газетасида Ҳабибулло Қодирийнинг мақола-сид чиққанига ҳам салкам 35 йил бўлди, бугунга келиб бу борада, яъни, қўлёзма тақдир ҳақида бирор англик борми?

— 1990 йилларда «Ўзбектеlevision» мендан ҳужжатли фильмга сценарий ёзиб беришни суради. Шу баҳона Тоҳир Малиқ кўмаги билан архивга киришга мушарраф бўлдим. Шунда биринчи марта буваамга оид ҳужжатларни, уни ёзиб берган кишиларнинг исми-фамилияларини кўрдим. Энг ачинарли ва аламлиси шуки, Абдулла Қодирийнинг бошини еган ўша одамлар кейинчилик буваам эсланганда биринчи бўлиб етиб келарди, уйда ўтирарди, Абдулла Қодирий ундай бўлган, бундай бўлган деб, оғиз кўпиртиришарди. Уларни ҳам қоралаб бўлмайди, аслида. Чунки ўша давр талаби шу бўлган. Одамлар ёзиб беришга мажбурланган. Бола-чақасини ўртага солиб кўрқитишган. Ўша пайтлар оғир ва кўрқинчли йиллар эди-да ахир.

— Ёзувчи Абдулҳамид Исмоил Абдулла Қодирий ҳаётининг сўнги кунлари ҳақида «Жинлар бозими» номли роман ёзганидан хабардор-ми?

— У китобни ҳали ўқимадим, кўпчилик мактапта. Бу унинг ёндашуви, Абдулла Қодирий энди миллитаники, меники, деб монополия қилишга ҳаққимиз йўқ. У халқ қалбига сингиб кетиб бўлган.

— Тоғнинг виқорини ҳис этмоқ

олишга санъат нуқтаи-назаридан эмас, кўпроқ сиёсий имиж, обрў қозониш, пул ушлаш учун қилингандай, назаримда. Унда сюжет бузилган. Сценарийни ўқиб чиққанидан кейин дадам бу кино бўлмайди, буни қайта ёзиш керак, ё бўлмаса, Абдулла Қодирийнинг номини тушириб ташлаш керак, деса ҳам атайинми бунга эътибор беришмаган.

— Отабекни ҳамма яхши кўради. Марғилонда 3 нафар одамни ўлдириб келса ҳам. Ахир, одам ўлдириш гуноҳ-ку? Лекин ўғил кўрганлар фарзандига Отабек деб исм қўйди. Сабаби, у илми, ақлли, тадбиркор... Шундай бир инсон ўлимга кета туриб, қайнотасига бераётган саволини қаранг: «Ота, мендан олдин Кумушга нечта одам совчи бўлиб келган? Аравада кетаяпти, қўл-оғи занжирда «3 та совчи келгани ростми?», деб сурапти. Бунинг учун у жуда аҳмоқ бўлиш керак. Ким қайнотасига шу саволи бера олади? Минг ўлимга кетаётган тақдирда ҳам ақлли киши бундай қилмайди. Романда умуман унақа жойлар йўқ, Шарқ одобида, шариатда бунча дейиш мантиққа тўғри келмайди. Китобни ўқиганлар буни яхши англайди, залворини ҳис этади. Шайх Абдуллазиз Аловоддин Мансур Қодирийни илк исломий романлар муаллифи, менинг гойибона устозим, деб атайди.

— Бу Қодирий ва унинг-ижодига эътиборни янада оширади.

— «Ўткан кунлар»ни фильм қилиш ўзи 30-йилларда мўлжалланган экан. «Қани энди актёр бўлганимда Отабек ролини ўзим ўйнардим, чунки Отабекни мендан яхши биладиган одам йўқ», деган фикрни айтган

1922 йил, Абдулла Қодирий ўғли Ҳабибулло билан.

эканлар бунангиз. Агар бугун Абдулла Қодирий ҳақида фильм олинганида авлодидан ким Қодирий ролини ўйнаган бўлар эди?

— Ҳозирги кунда Абдулла Қодирий тўғрисида фильм ишланса, Қодирийнинг ролини ўйнайдиган бизнинг авлод вакили йўқ, фикримча. Бунинг учун у каби салоҳиятли, ҳар тарафлама етуқ одам бўлиш керак, деб ҳисоблайман.

— Абдулла Қодирий 1926 йилда «Муршум»-да босилган «Ийгингиз гаплар» мақола-сид туфайли қамалган ва судда, адвокатсиз ўзини ҳимоя қилиб, оқланган. 1937 йилнинг 31 декабрда эса «халқ душмани» сифатида иккинчи бор қамоққа олиниб, тўққиз ойлик қийноқ ва азоблардан сўнг 1938 йил 4 октябрда Тошкент шаҳрида отиб ташланган. Бир маротаба бошларига катта азоб тушди, қат-

оласиз. Сиз «Ихлос» сурасини айтиб беринг, мен маъносини айтиб бераман, дедим. Раёвсатда жим ўтирган сиёсий идора вакиллари бундай масалаларни кўйинглар, деб тўхтатишди. Бобом ҳиқоясини яқунлағач акалари Раҳимберди «Дилингда бўлмаса ҳам, тилингда йўқ деб қўя қолсанг бўларди, ука», деганида у киши «Энди мен бир кишининг икки оғиз сузи учун кирқ йиллик иймонимдан қайтайми?», деб жавоб қайтарган эканлар...

— Адабиётшунос олим Фатҳиддин Насриддиновнинг «Маҳорат жинллари» рисола-сидда Абдулла Қодирий инқилобдан кейинги дастлабки йилларда ижтимоий ҳаётда фаол қатнашгани, чунончи Эски шаҳардаги қунардан қосибларни касабаташкилотларига уюштиришда фидокорлик кўрсатгани қайд этилган. Бу ишга тиш-тирноғи билан қаршилик кўрсатганларга нисбатан матбуот орқали курашган. Афсуски, бу ҳақда кенгроқ маълумот топа олмадик. Сиз бу борада қандай маълумотга эгасиз? Бирон, бир архив ҳужжатларида, эсдаликларда бу ҳақда ёзилганми?

— Абдулла Қодирийнинг суддаги нутқида бошидан ўтган, қилган ишлари ёзилган. Ўша жойда бу ҳақда ҳам гап бор. Ўқимишли, зиёли, ҳам русчадан билгани учун бобомни шу масъулиятли вазифага қўйишган. Энг муҳими, оддий одамларнинг енини олиб, уларнинг дардини тушуниб, иш олиб бориши билан бобом касабат уюшмаларида фаол бўлган.

— Бу йил Абдулла Қодирийнинг 125 йиллиги кенг нишонилмоқда. Ҳали яна олдинда тадбирлар кўп.

— Бу борадаги ишлар тўғрисида ҳам бир-икки оғиз гапирсангиз.

— Музей ишлари билан акамиз шуғулланаяпти. Шу ўринда бир жихатта тўхталаш лозим. Абдулла Қодирий китоблари — 1958 йилда нашр қилинганда давлат яшигина маблағ берган экан. Мана, бунга ҳам 50 йилдан ошди. Ўтган давр мобайнида китоблари бир неча маротаба қайта босилди. Лекин сифати яхши эмас. Энди Абдулла Қодирий нашриётини очиб ниҳоятдаму. Тегилли жойларга муурожаат қилдик. Биз пул учун эмас, бобомиз асарларини сифатли ва арзон нархларда ўқувчиларга етказишни ниҳат қилганмиз. Ҳозиргача уч номдаги китоб тайёрлаганман. Қолаверса, отам ҳақидаги бир қанча китобларни нашр этишни мўлжаллаганмиз. Бунинг учун маблағ керак. Бу осон эмас.

— Муштарийларимизга тилақларингиз.

— Кўпроқ китоб ўқишларини тиламан. У инсоннинг дунёқарашини ўстириб, порлоқ келажакка элтувчи буюк куч. Ўз ўрнида, «Ishonch» ҳам номига муносиб нашр бўлиб, халқимиз кўнглидаги гапларни чоп этаверсин, ўқувчилари эса кўпайгандан кўпаяверсин.

Ирисмуҳаммад АБДУКАРИМОВ,
Салим АБДУРАХМОНОВ
суҳбатлашди

ЎЗБЕКИСТОН
ТРАНСПОРТ, ЙЎЛ ВА
КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ,
ҚУРИЛИШ ИНДУСТРИЯСИ
ХОДИМЛАРИ КАСАБА
УЮШМАСИ РЕСПУБЛИКА
КЕНГАШИ

Автомобиль транспорти
ходимларини
касб байрами билан
самимий қутлайди!

Автотранспорт ходимлари
узоғимизни яқин, оғиримизни
енгил қилувчи машаққатли ва
масъулиятли касб эгаларидир.
Йўлингиз нурафшон ва бехатар
бўлишини тилаймиз.
Оилавий бахт, тинчлик,
рўзгорингизда тўқинлик доимо
Сизга эш бўлсин.

Омад ҳеч қачон тарк этмасин.
КАСБ БАЙРАМИНГИЗ
МУБОРАК БЎЛСИН!

МУАССИС:
O'zbekiston
kasaba
uyushmalari
Federatsiyasi

2007 йил 11 январда
Ўзбекистон Матбуот ва
ахборот агентлигида
116-рақам билан рўйхатга
олинган.

Бош муҳаррир
Хусан ЭРМАТОВ

Бўлимлар:
Касаба уюшмалари ҳаёти — (71) 256-64-69
Хўқуқ ва халқаро ҳаёт — (71) 256-52-89
Миллий-маънавий қадриятлар ва спорт — (71) 256-82-79
Хатлар ва муҳбирлар билан ишлаш — (71) 256-85-43
Маркетинг ва обуна — (71) 256-87-73

www.ishonch.uz сайти орқали Ўзбекистон
Республикаси Президентининг фармон ва
қарорлари, энг сўнгги янгиликлар, таҳлилий,
танқидий мақола-сид, хабарларнинг тўлиқ матни
билан танишингиз мумкин.

Манзилимиз:
100165, Тошкент шаҳри,
Бухоро кўчаси, 24-уй.
E-mail: xatar@ishonch-doverie.uz

Газета ҳафтанинг шешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади.
Газета «Ishonch»нинг компьютер
марказида терилди ва саҳифаланди.

«Sharq» нашриёт-матбаа ақшидорлик компанияси босмахона-сидда
чоп этилди. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Баҳоқис келишилган нарҳда.
Тахририят ҳисобрақами:
2021 0000 0004 3052 7001,
АТИБ «Ipoteka banki» Яншобод филиали,
банк коди: 00959, СТИР: 201133889, ОКДД: 58130

Хўдуллардаги муҳбирлар:
Қорақалпоғистон
Республикаси — (+998-99) 889-90-22
Андижон — (+998-99) 889-90-23
Бўхоро — (+998-99) 889-90-31
Жиззах — (+998-99) 889-90-34
Наманган — (+998-99) 889-98-02
Навоий — (+998-99) 889-90-28
Тошкент — (+998-99) 889-90-25
Самарқанд — (+998-99) 889-90-26
Сирдарё — (+998-99) 889-98-55
Сурхондарё — (+998-99) 889-90-32
Фарғона — (+998-99) 889-90-24
Хоразм — (+998-99) 889-98-01
Қашқадарё — (+998-99) 889-90-27

«Ishonch»дан олинган маълумотларда манба сифатида газета номи кўрсатилиши шарт.

Муаллифлар фикри тахририят нуқтаи
назаридан фарқланishi мумкин.

Навбатчи муҳаррир:
С. Абдурахмонов

Мусаҳҳир:
С. Шодиева

Саҳифаловчи:
Х. Абдуқалилов

ЎА яқини — 2240
Топшириқди — 0020

Газета офсет усулида,
А-2 форматда босилди.
Ҳажми 2 босма табоқ,
Бюроғма Г-1017.
27692 нускада босилди.
Нашр кўрсатиши: 133

1 2 3 4 5